

VÄLJAVÕTE

KINNITATUD

hoolekogu 14.06.2017 heakskiidu ning
pedagoogilise nõukogu 06.09.2017 otsuse alusel
direktori käskkirjaga nr 2, 07.09.2017

Täiendused:

pedagoogilise nõukogu 06.11.2019 otsuse alusel
direktori käskkirjaga nr 6, 7.11.2019

ÕPPEKAVA

SISUKORD

Üldsätted

1. Lasteasutuse liik ja eripära
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted
 - 2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid
 - 2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted
3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus
 - 3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse periood ja kavandamine
 - 3.2. Lapse arengu toetamine ning õppimise mitmekesistamise viisid ja vormid
 - 3.3. Päevakava
4. Eeldatavad tulemused tegevusvaldkondades ja üldoskustes vanuste kaupa
 - 4.1. Eeldatavad tulemused tegevusvaldkondades (keel ja kõne, matemaatika, kunst, liikumine, muusika) vanuste kaupa
 - 4.2. Keraamika
 - 4.3. Tehnoloogiaharidus
 - 4.4. Eeldatavad tulemused üldoskustes vanuste kaupa
5. Lapse arengu hindamise ja analüüsimise põhimõtted ning korraldus
 - 5.1. Lapse arengu hindamise ja analüüsimise põhimõtted
 - 5.2. Lapse arengu hindamise ja analüüsimise korraldus
6. Erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ning korraldus
 - 6.1. Erivajadusega laps
 - 6.2. Erivajadusega lapse arengu toetamine
 - 6.3. Individuaalne arenduskava
 - 6.4. Isikuandmete töötlemine ja nende kaitse
7. Lapsevanematega koostöö põhimõtted ning korraldus
8. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Lisad:

1. Tegevuskava ürituste tabel
2. Tegevusvaldkondade (keel ja kõne, matemaatika, liikumine, kunst ja muusika) sisu
3. Tegevusvaldkonna *mina ja keskkond* soovituslikud nädalateemad sõime- ja aiarühmas
4. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise vormid
5. Lapse arengu hindamise tabel
6. Lapse arengumapi sisu
7. Koolivalmiduse kaart

ÜLDSÄTTED

Jänesselja Lasteaia õppekava on Jänesselja Lasteaias tehtava õppe- ja kasvatustöö alusdokument. Jänesselja Lasteaia õppekava aluseks on võetud koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava.

Lasteaia õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteasutuse pedagoogid, kaasates ka lapsevanemaid.

1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Jänesselja lasteaed on munitsipaallasteaed, mis asub Pärnu maakonnas Sauga alevikus. Jänesselja lasteaias tehtav õppe- ja kasvatustöö toetab lapsevanemaid laste kasvamise, arenemisel ja kooliküpsuse saavutamisel. Õppe- ja kasvatustöö toimub lasteaias eesti keeles.

Lasteaias töötab 9 rühma, mis on oma nime saanud tuntud eesti lasteraamatute tegelaste järgi: Lepatriinu, Nublu, Sipsik, Kröll, Mõmmik, Lotte, Poku, Tibu ja Pätu.

Rühma meeskond meeskonna liikmed hoolitsevad selle eest, et rühmas oleks hea mikrokliima. Õpetajad suunavad laste tegevust (organiseeritud tegevused, individuaalne töö lapsega) ja loovad valikuvõimalusi meelepärase tegevuse leidmiseks (vaba tegevus) terve päeva jooksul.

Vahendid ja mänguasjad on paigutatud nii, et lapsed neid ise võtta saaksid. Lastele on jäetud vabadus tegutseda rühmaruumi piires iseseisvalt, kusjuures on võimalus paluda nõu või abi õpetajalt. Vabadusega kaasneb aga alati ka vastutus. Alustatud ülesanne tuleb teha lõpuni. Pärast mänguasjadega mängimist või muud tegevust vahenditega, koristab iga laps oma mängukoha. Koosmängimisel koristavad mängus osalenud lapsed kõik oma mänguasjad koos.

Missioon ehk nägu:

Jänesselja Lasteaed on pere toetaja, et luua lapsele turvaline ja mänguline arengukeskkond, kus lapsel kujunevad elus toimetulekuks vajalikud oskused ja eetiline käitumine.

Visioon ehk tegu:

Jänesselja lasteaias käiv laps kujuneb iseseisvaks ning rahvakultuuri ja -kombeid väärtustavaks mängulise tegevuse kaudu.

Põhiväärtused: rahvuslikkus, koostöö, turvalisus, heatahtlikkus.

Eripära: Jänesselja Lasteaias tegeldakse süvitsi eesti rahvakultuuri tundmaõppimise ja hoidmisega.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös. Sellest lähtuvalt on lasteaia töötavate inimeste ülesanne toetada laste kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel:

- kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt,
- ümbritseva keskkonna mõistmine,
- eetiline käitumine ning algatusvõime,
- esmased tööharjumused,
- kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest,
- arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusena kujunevad lapsel eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ning koolis õppimiseks.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes ning nendevahelistes seostes. Jänesselja lasteaia meeskond korraldab õppekava alusel õppe- ja kasvatusprotsessi, mis toimub:

MÄNGU KAUDU – mäng on koolieelses eas lapse põhitegevus, mis vastab tema vajadustele ja toetab isiksuse terviklikku arengut. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus. Laste arendamine toimub mängulises keskkonnas.

TURVALISELT – lasteaed on turvaline koht koosmängimiseks, uute teadmiste omandamiseks, eneseväljendamiseks, tunnustuse saamiseks, samuti turvaline koht vigade tegemiseks ja vigadest õppimiseks. Õpetaja loob lapsele turvalise mängukeskkonna.

LÕIMITULT – õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Ühte konkreetset teemat käsitletakse mitmete tegevuste kaudu: ettelugemine, jutustamine, näitlemine, ehitamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine, kunstitegevus, muusikategevuses laulmine ja liikumine jne. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest.

Johannes Käis: *Lapse sisemisi jõude vallandab ja paneb liikuma vaid ühtlustatud õppetegevus, mille keskmeks on last ümbritsev maailm, laste kogemuste, elamuste ja huvide maailm. Üldõpetusega mõistame kogu õpetuse keskustust (lõimitust) lapse igapäevaste tähelduste, (tähelepanekute) kogemuste ja huvide vallast valitud ainel ehk nn koduloolise vaateõpetuse asialadel (teemadel).*

JÄRJEPIDEVUST ARVESTADES – laste igakülgse arendamisel kasutame põhimõtet: kergemalt raskemale, lihtsamalt keerulisemale, lähemalt kaugemale.

LAPSE INDIVIDUAALSUST ARVESTADES – iga laps on erinev, erinedes nii oma omaduste, võimete kui ka arengutempo poolest. Meie õpetajad arvestavad laste individuaalsete võimete ja ealiste iseärasustega. Lastele pakutav on huvitav, ea- ja võimetekohane ning loovust arendav.

PAINDLIKULT – õppe- ja kasvatusprotsessi kavandab õpetaja lähtudes lapse arengust, samuti lapsevanema soovidest ja lasteasutuse võimalustest. Õpetaja teeb valiku meetodiliste lahenduste ja tegevuste sisu osas; samuti arvestab teema valikul laste huvidega.

LAPSEPÄRASELT – õpetaja on lapse arengut toetava keskkonna looja, ta pakub lastele palju võimalusi mängida, harjutada, katsetada, kogeda, avastada, uurida, vaadelda ning rakendada oskusi ja teadmisi mitmel viisil ning erinevates olukordades. Lapsi kaasatakse tegevuse kavandamisse, suunatakse tegema valikuid, pakutakse võimalust osaleda aktiivselt, tunda tegutsemisest rõõmu ning analüüsima tehtut.

Johannes Käis (1924): Õpetuse kohandamine lapse vaimse arenemisastmega, ta vaimse jõuga, „lähtumine lapsest“ (lapsepärasus) on tänapäeval kindlasti tunnustatud didaktiline nõue, jõukohase ehk arenemiskohase õpetuse tee. Lapsepärasuse nõue tähendab seda, et õpetuse sisuks võivad olla ainult lapse huvideringi kuuluvad asjad ja nähtused, mis talle ka arenemis- ja jõukohased. Lapsi tuleb õpetada mitte niipalju tõsiasju teadma, kui neid otsima ja leidma.

KOOSTÖÖS LAPSEVANEMATEGA – perekond kannab peamist vastutust lapse kasvatamise, hoolitsuse ja arengu eest. Õpetajad austavad perekonna kasvatuspõhimõtteid ja teevad lapsevanemaga lapse arengu ja õppimise soodustamiseks koostööd, mis toetub vastastikusele usaldusele ja lugupidamisele ning avatud dialoogile.

EESTI RAHVAKULTUURI ARVESTADES – õpetaja loob õppe- ja kasvatustegevusi läbi viies ning igapäevaelus lastele võimalused tutvuda eesti kombe- ja kultuuriruumiga ning rahvakultuuriga (rahvalaulud, rahvakalendri tähtpäevad, muinasjutud, muistendid, mõistatused, vanasõnad, rahvamängud, -tantsud, -pillid, -kunst jm) ning teeb kõik selleks, et lapsed õpiksid rahvakultuuri traditsioone hoidma ja väärtustama. Rahvuslikke elemente kasutatakse mängu-, õpi- ja töökeskkonna kujundamisel.

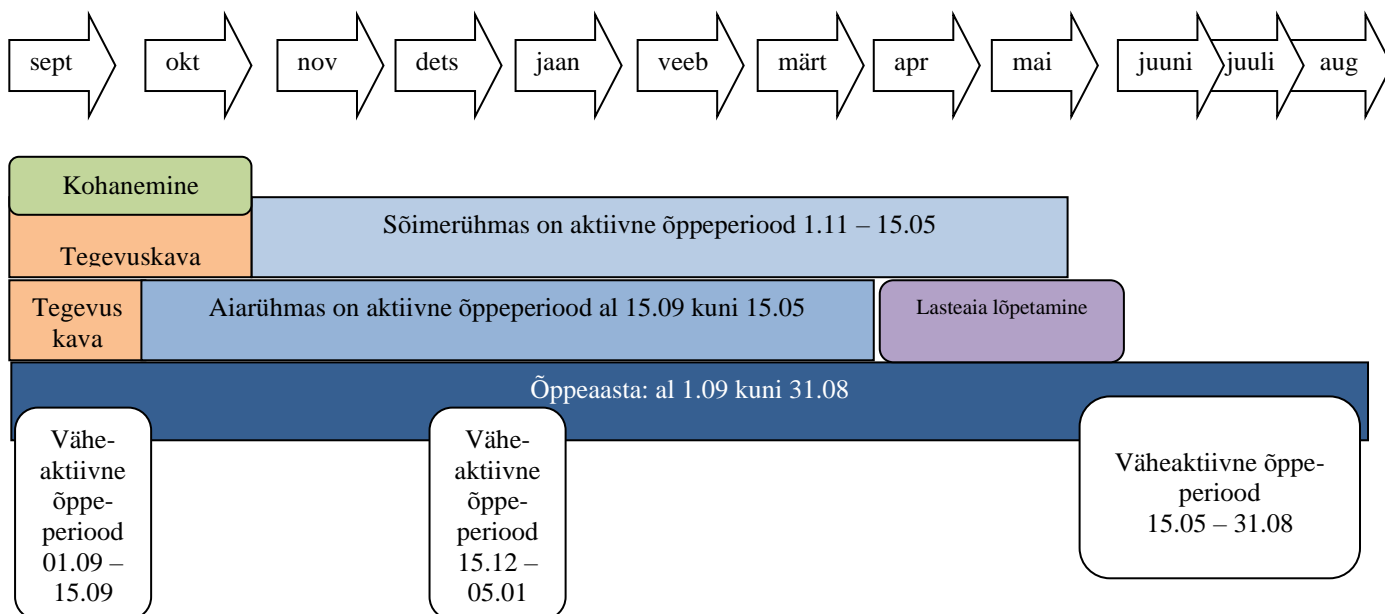
TERVISLIKE ELUVIISIDE HARJUMUSI KUJUNDADES – õpetaja loob lastele mängu-, õppimise- ja töökeskkonna, mis on tervist säästev ja tervist tootev ning piisavalt liikumisvajadust pakkuv, kus lapsed saavad teadmisi tervisest (nii füüsiline, vaimne kui ka emotsionaalne ja sotsiaalne) ning arenevad eluks vajalikud toimetulekuoskused.

LAPSE LOOVUST TOETADES – lastele on loodud võimalused valikuid teha, ise otsustada, et areneks oskus lahendada probleeme, saavutada soovitud tulemust, algatada ja ellu viia ideid nii igapäevategevustes kui ka kunstivaldkondades.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Õppe- ja kasvatustegevuse periood ja kavandamine

Aluseks võttes koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava korraldab Jänesselja lasteaia meeskond õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Õppeaasta on jaotatud aktiivseks ja väheaktiivseks õppe- ja kasvatustegevuse perioodiks.

Õppe- ja kasvatustegevuse aktiivne periood aiarühmas on alates 15. septembrist või sellele eelnevast/järgnevast täisnädalast kuni 15. maini või sellele eelneva/järgneva täisnädalani. Sel perioodil kavandatakse õppe- ja kasvatustegevused lähtudes Jänesselja lasteaia õppekavast.

Õppe- ja kasvatustegevuse aktiivne periood sõimerühmas on alates 1. novembrist kuni 15. maini või sellele eelneva/järgneva täisnädalani. Sel perioodil on õppe- ja kasvatustegevustes põhirõhk mängul ning lastes arendatakse tunnetusoskusi, sotsiaalseid ja enesekohaseid oskuseid lasteaia õppekava aluseks võttes.

Õppeaasta tegevuskava koostatakse aiarühmale hiljemalt 15. septembriks ning sõimerühmale hiljemalt 1. novembriks.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi (vormiks nädala- või kuuplaan, lapse arengumapp, projektimapp vm rühmale sobiv vorm) eesmärgid ja sisu, temaatika ning tegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab pedagoog lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Samuti arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja läbiviimisel võimalusel vanemate ettepanekutega. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Tegevuste kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi, arvestades laste huvidega antud teema vastu või sujuvalt üle minnes ühelt teemalt teisele. Samuti on soovitatav üks teema koos kavandada laste poolt pakutud või nende huvist ajendatud teemal. Õpitavaga

tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas. Õpetajal ei ole kohustust kavandada õppe- ja kasvatustegevusi reedesel päeval, mil toimuvad tegevused, mis võimaldavad kontrollida püstitatud eesmärkide täitumist. Sel päeval on võimalus rühma meeskonnal hinnata ka lapse arengut.

Vähemalt üks kord nädalas on kavandatud õuesõppe tegevus, septembris ja maikuus tegeletakse õuesõppega süvendatult. Looduse teemade käsitlemisel tutvutakse õpitavaga loomulikus keskkonnas.

Sõimerühmas on kaks esimest kuud kohanemisperiood – lasteaeda tulevad lapsed harjuvad vähehaaval ja võimalikult pingevabalt uue keskkonna ja olukorraga, teiste laste ja täiskasvanutega, teevad tutvust lasteaia elukorralduse ja päevakavaga. Sel ajal on tähelepanu mängimisel ja reeglitega kohanemisel. Alates novembrist hakatakse õppe- ja kasvatustegevusi kavandama arendamiseks laste mänguuskusi ning tunnetus-, sotsiaalseid- ja enesekohaseid oskuseid lasteaia õppekava aluseks võttes.

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Arenguveestluste eelsel ajal on õppe- ja kasvatustegevuse väheaktiivne periood, mil kavandatakse tegevused seostatuna lapse arengu hindamisega, täpsustamaks ainevaldkondade (keel ja kõne, matemaatika, kunst, liikumine, muusika) pädevusi ning lapse üldoskusi (mängu-, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed- ja enesekohased oskused).

Koolieelikute rühmas hinnatakse lapse koolivalmidust mängulises vormis. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Koolieelikute rühmas lõpeb aktiivne õppe- ja kasvatustegevuse periood märtsikuu lõpuga. Aprillikuust alates võib kavandada koolieelikute rühmas tegevused seostatuna lapse arengu hindamisega, täpsustamaks lapse üldoskusi (mängu-, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed- ja enesekohased oskused) ja eeldatavaid tulemusi. Rühma õpetajad koostöös muusika- ja liikumisõpetajaga ning vajadusel eripedagoogi ja õppealajuhatajaga koostavad iga lapse kohta koolivalmiduse kaardi (lisa 7). Maikuus tehakse ettevalmistusi seoses laste lasteaia lõpetamisega ning õpetajad koostavad lapse arengu koondmapi (sh kunstitööde mapp ja/või arengumapp).

Õppe- ja kasvatustegevuse väheaktiivsel perioodil on tegevuse kavandajaks laps. Väheaktiivne periood hõlmab suvekuud, mil tegutsevad üldjuhul valverühmad; samuti jõulu- ja aastavahetuse perioodi (detsembrikuu kolmandast nädalast jaanuarikuu esimese nädala lõpuni); väheaktiivne periood on ka septembrikuu kaks esimest nädalat, mil õpetajad koostavad rühma tegevuskava ning lapsed kohanevad lasteaiaiga. Väheaktiivsel õppe- ja kasvatustegevuse perioodil on põhirõhk mängul kui lapse põhitegevusel ning suvekuudel lisaks veel õues viibimine. Päeva jooksul toimunud mängulised tegevused kantakse päevikusse. Valverühmade korral lisatakse päevikusse ka laste nimekiri.

Päevakava

Rühma õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmile, kus vahelduvad laste mäng, vabategevused ning pedagoogide kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Lasteaed töötab kella 7.00 – 18.30-ni, söimerühm 7.00 – 18.00.

Päevakava aiarühmas:

7.00 laste vastuvõtt, mäng

8.30 hommikusöök

9.00 õpetaja poolt organiseeritud tegevused toas ja/või õues

12.00 lõunasöök

13.00 puhkeaeg

15.00 ärkamine, riietumine

15.30 õhtuode

16.00 õhtune mänguaeg kas toas või õues

18.30 lõpeb lasteaiapäev

Päevakava söimerühmas:

7.00 laste vastuvõtt, mäng

8.30 hommikusöök

9.00 õpetaja poolt organiseeritud tegevused toas ja/või õues

11.30 lõunasöök

12.30 uneaeg

15.00 ärkamine, riietumine

15.30 õhtuode

16.00 õhtune mänguaeg kas toas või õues

18.00 lõpeb lasteaiapäev

Meie lasteaias on kindlatel aegadel saalis/õues läbiviidavad muusika- ja liikumistegevused, söögiajad ning une- ja puhkeaeg. Rühmasiseste õppe- ja kasvatustegevuste kavandamise ning läbiviimise aja, koha ja sisu eest vastutavad rühma õpetajad ja õpetaja abi (samuti abiõpetaja, assistent vm õpetajat abistav töötaja).

Igal päeval enne lõunasööki on lapsed õues umbes tund aega. Sel ajal saab õpetaja abi põhjalikult rühmaruume tuulutada ja koristada. Vihmaste ilmade korral saavad lapsed olla oma rühma rõdul.

Pärast lõunasööki on une- ja/või puhkeaeg.

Õhtuote järgselt on rahulik vaba mängu aeg (lauamängud, ehitusmängud, loovmängud, mäng tegevuskeskustes, vaba joonistamine jm tegevus, näiteks sportlik tegevus saalis, kui lapsed pole halva ilma tõttu saanud õues käia), samuti õuesoleku aeg, kui ilm seda võimaldab. Õpetajad saavad teha individuaalset tööd lastega, kes seda vajavad. Samuti saab õhtupoolikul teha eeltööd kunstitegevusteks (näiteks värvida pabereid, rebida ja lõigata järgmisel päeval vajaminevat jne), teha pikaajalisi ja suuremahulisi meisterdamisi; lõpetada pooleli olevaid töid/tegemisi jms.

7. LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS

Koostöö lapsevanematega on võtmeküsimuseks lasteaias töö kavandamisel, hindamisel ning igapäevases tegevuses. Ainult omavahelises koostöös suudetakse luua tingimused, kus kavandatud tegevused ja ühine lähtekoht annavad soovitud tulemusi. Suhted, mis on rajatud õpetaja ja lapsevanema vastandlikele seisukohtadele, ei tule kasuks lapse arengule. Seetõttu on kasulik teada, millised on vanemate ootused lasteaias suhtes; millised on vanemate kasvatuslikud põhimõtted, tõekspidamised; millised on lapse oskused igapäevaeluga toimetulekuks, milles vajab abi jm. Samas tuleb ka vanemat informeerida lasteaias tegevusest, reeglitest, põhimõtetest.

Koostöös lastevanematega arutatakse läbi rühma õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted. Iga aasta septembris kooskõlastatakse vanemate ja õpetajate ootused ning eesmärgid läbi rühma tegevuskava.

Jänesselja lasteaias täidavad kõik alles äsja lasteaeda tulnud laste vanemad ankeedi *Tere tulemast!*, millest saadakse esmane info lapse ja tema perekonna kohta. Igapäevaselt toimub jooksev infovahetus õpetajate ja lapsevanema vahel lapse arengu edusammudest, peresündmuste, lapse kogemuste, päeva jooksul juhtunu jm üle. Vastavalt vajadusele ja üldjuhul kevadel viiakse läbi tagasiside küsitlus lapsevanematele, saamaks teada nende arvamusi lapse arenguga ja lasteaias toimuva kohta.

Lapsevanemad on oodatud osalema rühma igapäevaelus ja üritustel. Igal aastal korraldatakse lasteaias vähemalt kolm perepidu: isade- ja emadepäeva üritus ning jõulupidu. Lapsevanemaid kaasatakse ka laatade, näituste läbiviimisel, kostüümide valmistamisel, õppekäikudel jm. Oodatud on lapsevanemate poolset ettepanekud ürituste läbiviimiseks, ametite tutvustamiseks, ka õppe- ja kasvatustegevuseks (sh teatud teemade käsitlemisel).

Info edastamiseks korraldatakse sügisel ja/või kevadel lastevanemate koosolek. Igas rühmas on infostend, kuhu vastavalt vajadusele pannakse välja infot teatrietenduste, pidude, koosviibimiste jm kohta. Infot edastatakse ka elektrooniliselt vanema e-posti aadressile.

Et osaleda lasteaia tegevust puudutavates otsustusprotsessides, valitakse igast rühmast vähemalt üks lapsevanem lasteaia hoolekokku. Hoolekogu koosolekud toimuvad vastavalt hoolekogu tegutsemise korrale.

Head omavahelist koostööd eeldab ka lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks läbiviidavad arenguvestlused lapsevanemaga, mis toimuvad kord aastas. Arenguvestlusel annavad õpetajad lapsevanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitavad välja lapsevanema ootused ja seisukohad lapse arengu suhtes. Lapse arengu hindamine kirjalikus vormis ning selle edastamine lapsevanemale on samuti üks võimalikest arengu hindamise vormidest. Koolieelikute rühma laste vanematele on loodud võimalus vaadelda koolivalmidusmängu, mille kohta samuti antakse tagasisidet. Ka vanemate kaasamine koolivalmiduse kaardi täitmisse on positiivse koostöösuhte näitaja.

8. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava on dokument, mis pidevalt muutub ja areneb.

Õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid võivad esitada kõik pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu liikmed, samuti lapsevanemad.

Ettepanekud õppekava täiustamiseks arutatakse läbi pedagoogilises nõukogus. Hoolekogu annab heakskiidu õppekava kinnitamisele.

Õppekava kinnitab lasteaia direktor.